

ارزیابی بالینی داروی دافع سنگ کلیه در طب سنتی ایرانی

*دکتر حسین عرفایی متخصص فارماسوتیکس (PhD) دانشکده ی داروسازی دانشگاه علوم پزشکی مشهد

دکتر امیر عباس اسد پور فوق تخصص پیوند کلیه بخش ارولوژی بیمارستان قائم دانشگاه علوم پزشکی مشهد

دکتر ابراهیم آوری پزشک عمومی بیمارستان شهید هاشمی نژاد کوی طلاب مشهد

حسن ملقن کوی طلاب - خیابان ابوریحان مشهد

کلمات کلیدی: سنگ کلیه - دافع سنگ - مدر - حل کننده سنگ - شل کننده عضلات صاف

*بلوار وکیل آباد - پردیس دانشگاه - دانشکده داروسازی - مشهد

پست الکترونیک: orafaih@mums.ac.ir

مقدمه: سنگ کلیه از دیرباز به عنوان یکی از بیماریهای شایع در جوامع بشری که منشا آن برحسب مناطق مختلف و عوامل ژنتیکی بسیار متفاوت می باشد، مطرح می باشد. در همین راستا در طب سنتی با استفاده از اصول طبیعت بدن و دارو درمان های گوناگونی با استفاده از گیاهان مختلف در کتب معتبر سنتی آمده است. در مقابل امروزه در طب رایج با استفاده از شل کننده های عضلات صاف و دارو های مدر اقدام به دفع سنگ می نمایند و در صورت رشد بیش از حد سنگ از امواج اولتراسوند جهت خرد نمودن و سپس دفع سنگ اقدام می نمایند که عوارضی بسیاری در اثر کاربرد این درمان برای بیمار پیش می آید.

روش کار در این تحقیق با بررسی کتب معتبر طب سنتی (۱-۳) و با استفاده از ۱۰ نوع از اعضای مختلف چند گیاه خام که به طور متواتر در کتب سنتی آمده و شناسایی دقیق این گیاهان باغلظت های مربوطه، اقدام به فرمولاسیون و استاندارد نمودن آن برحسب یکی از مواد موثره موجود در گیاه فرمولی با خصوصیات شل کننده عضلات صاف (مرخی)، حل کننده (محلل) و خرد کننده و بازکننده ی سنگ (مفتت الحصى)، مدر و کاهنده عوارض (مصلح) طراحی و پس از کسب مجوز از کمیته اخلاق پزشکی دانشگاه و موافقت کتبی داوطلبان با پرنمودن فرم مربوطه اقدام به تجویز به ۵۰ بیمار داوطلب که دارای سنگ در کلیه و هیچگونه عارضه ی حاد نداشته اند و دارای سایر شرایط خروج و ورود را بوده اند انتخاب نمودیم. مدت مصرف دارو تا زمان دفع سنگ روزی سه بار بوده است. از داوطلبان قبل و پس از دفع سنگ از نظر تایید وجود سنگ و دفع آن سونوگرافی به عمل آمده است.

در این مطالعه دارو را به صورت نرم شده در بسته بندی ۱۰۰ گرمی آماده نموده و آموزش لازم را به بیمار داده تا یک بسته را در ۴ لیتر آب جوش به مدت ۲ دقیقه جوشانده، صاف و روزی سه بار و هر بار یک استکان (حدود ۱۰۰ میلی لیتر) میل نمایند. در این مطالعه بیماران از نظر وجود سنگ و ابعاد آن و عدم فشار خون پایین و سلامت لازم بین سنین ۲۰ تا ۵۰ سال انتخاب شدند. نتیجه کلیه بیماران پس از تایید دفع کلی و یا جزیی سنگ ثبت گردیده و مورد محاسبات آماری قرار گرفت.

نتایج: نتایج نشان داد که ۶۰٪ بیماران سنگ خود را که بین ۲ تا ۱۵ میلیمتر بود، در مدت بین ۳-۱۵ روز کاملاً دفع نموده و ۲۶٪ ایشان به صورت ناقص و مابقی (۱۴٪) به صورت دفع نشده سنگ را داشته اند.

نتیجه گیری: بنابراین می توان نتیجه گرفت که این دارو بدون عارضه جهت دفع سنگ کلیه موثر می باشد و می توان آن را به صورت گسترده تجویز نمود.

منابع:

- ۱-قربادین کبیر تالیف محمد حسین عقیلی علوی خراسانی شیرازی
- ۲-تحفه حکیم مومن(تحفه المومنین) تالیف محمد مومن حسینی طبیب
- ۳-ذخیره خوارزمشاهی تالیف سید اسماعیل جرجانی